

غفلت قنوریک خطرناک
نگارنده: به چند کتاب نامناسب «سمت»
(دفتر اول)

شهریار زرشناس
(عضو هیأت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی)

مؤلف: دکتر شهریار زرشناس

عنوان: نام پدیدآور: غفلت تنوریک خبرناک: ناشر: شهریار زرشناس

*سمت: (سازمان مطالعات و توسعه علوم انسانی) / وابسته شهریار زرشناس

مشخصات نشر: قم: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، دانشگاهها،

دفتر نشر معارف، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۶۰ ص

شابک: ۶-۹۰۳-۵۳۱-۹۶۴-۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سازمان)

مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی

موضوع ادبیات فارسی - کتاب های نقد شده

موضوع ادبیات فارسی - تاریخ و نقد

شناسه افزوده: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، دفتر نشر معارف

زده بیدی کنگره: ۱۳۹۴/۴/۲۷ / PIR۳۳۴۷

زده بیدی دیوبی: ۹۰۶۲/۰۷

شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۴۵۵۱۳

علامہ محمد کتب خانہ صاحب : سمت :

نویسنده: شهیار زینشاسی، مستعدار حسین مولوی طراز
 محل ایوان: پل بران نام: دفتر نشر معارف (وابسته به
 قرائت‌خانه) نام معظم رهبری در دانشگاهها: به
 همگی می‌رسد مطلب: ماهی - قرنگی ژرفا نویسنده
 چاپ اول: ۱۳۹۰ نسخه قیمت: ۲۵۰۰ تومان شابک

9YA - 051-9.5-7

میراثی حضرت:

[illegible]

info@ketabroom.ir ketabroom.ir

فهرست

۱	مقدمه
۱۰	سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)
۱۳	بررسی محتوایی برخی تولیدات (کتب) مرتبط به ادبیات فارسی
۱۳	کتاب ادوار نشر فارسی (از مشروطیت تا انقلاب اسلامی)
۴۴	یک جمع‌بندی کوتاه درباره کتاب «ادوار نشر فارسی»
۴۶	جامعه‌شناسی ادبیات فارسی
۴۸	شعر معاصر ایران

پیوست

۵۷	مرفقی سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)
----	--

مقدمه

انقلاب اسلامی از نخستین روزهای پس از ظهور و پیروزی مورد تهاجم گسترده و چندجانبه‌ای قرار گرفت. یکی از صور مقابله و پیکار چینی و تهاجم دشمن علیه انقلاب و نظام اسلامی، تهاجم فرهنگی بود. تدریجاً و به دنبال ناکامی دشمن در قلمرو تجاوز نظامی، کودتا و رکت‌های مسلحانه تروریستی و تجزیه طلبانه، تهاجم فرهنگی به محور اصلی استراتژی تقابلی استکبار در مقابله با انقلاب و نظام اسلامی بدل گردید. از اواخر دهه ۱۳۶۰ جریان تهاجم فرهنگی علیه اسلام و نظام و انقلاب صورت سازمان یافته و برنامه‌ریزی شده‌ای یافت و به یک حرکت خرنده برانداز تمام عیار بدل گردید.

حرکت تهاجم فرهنگی دشمن سه عرصه بسیار وسیع و کلی و گسترده را در بر می‌گرفت:

۱. حرکت با برنامه و منسجم در خصوص سب و افکار سکولاریستی (با محوریت ایدئولوژی‌های لیبرالی، لیبرال و سوسیالیستی) به منظور مبارزه با هویت دینی و ویژگی‌های آرمان‌گرایانه و انقلابی مردم. این حرکت بسیار گسترده که به صور مختلف و وسوع رنگارنگ و به طور مستقیم و غیرمستقیم دنبال می‌شد، کانون فعالیت‌های خود را در حوزه «تألیف و ترجمه و انتشار کتب و رسالات»، «ژورنالیسم روشنفکرانه تئوریک و ژورنالیسم مبتذل»، «تولید و اکران فیلم‌های سینمایی»، «اجرای نمایش‌ها» و

«برگزاری گالری‌های هنرهای تجسمی» قرار داده بود.

مهاجمین فرهنگی در این محور عملیاتی اهداف میان مدت و درازمدت مختلفی را دنبال می‌کرده و می‌کنند، اما در یک بیان کوتاه می‌توان تضعیف باورها و هویت دینی مردم، شبهه‌آفرینی نسبت به اخلاقیات و احکام دینی و فقهی، تردیدآفرینی تئوریک در خصوص حقانیت انقلاب و آرمان‌گرایی انقلابی و مبارزه ضد استکباری، و ایجاد مرعوبیت و مجذوبیت نسبت به مدرنیته و غرب مدرن را در زمره اهداف دشمن در این محور عملیاتی دانست. این محور عملیاتی را می‌توان «محور عملیات تئوریک فرهنگی - هری دشمن» نامید که همان‌گونه که در پیش اشاره شد، به تخریب حرکت آن در بازار نشر کتاب و مطبوعات و سینما و تئاتر و... برده است.

۲. عرصه دیگر فعالیت تهاجم فرهنگی دشمن بیش‌تر معطوف به رفتار و افعال و آداب و عادات رفتاری مردمان (به ویژه جوانان) بوده است و وجه تئوریک چندانی ندارد. جامعه هدف اصلی آن عمدتاً عوام مردم هستند. در این عرصه، مجریان تهاجم فرهنگی به دنبال رواج بی‌بندوباری و رفتارهای غلطی چون: اختلاط غیرشرعی زنان و مردان، بدحجابی، سبک‌سری و ابتذال و نظایر آن هستند.

بیش‌ترین ظهور حرکت دشمن در این محور (که آن را می‌توان «محور ترویج ابتذال رفتاری» نامید) را در ترویج بدحجابی و میهمانی‌های غیرشرعی و ترویج سی‌دی‌های مبتذل و دیش‌های ماهواره می‌توان مشاهده کرد. این محور عملیاتی دشمن اگرچه مکمل محورهای دیگر است، اما دارای سازماندهی و مسیر

حرکت خاص خود می‌باشد. البته هرچه موفقیت دشمن در محور عملیات «تئوریک فرهنگی - هنری» و محور دیگری (که به زودی درباره آن سخن خواهیم گفت) بیش تر باشد، طبعاً مسیر حرکت آن‌ها در «محور ترویج ابتدال رفتاری» سهل تر خواهد بود و بخشی از نتایج فعالیت‌های ضد دینی و ترویج فرهنگی و هنری و تئوریک سکولاریسم و مدرنیته و شبه مدرنیته را در گسترش ابتدال رفتاری خواهند دید.

۳. عرصه جنگ تهاجم فرهنگی دشمن، «محور فرهنگی - آکادمیک» بوده است. در این محور عملیاتی، دشمنان اسلام و انقلاب با تکیه بر مدرن و مشهورات مدرنیستی مطروحه در «علوم انسانی» مدرن و جهان‌پس‌اندیشی آن، از فرصت و امکان تدریس متون و دروس علوم انسانی دانشگاهی (دروسی در رشته‌ها و مباحث اقتصاد، علم سیاست، حقوق، ادبیات، تاریخ و...) در مسیر ترویج اهداف خود استفاده کرده می‌کنند. حوهر علوم انسانی مدرن، سکولاریسم اومانیستی است. در متن و بطن آموزه‌ها و کتب و متون درسی و غیردرسی علوم انسانی مدرن، ترویج جهان‌بینی ظلمانی و کفرآلود به اصطلاح «روشنگری» نهاده است و این جان و روح مدرنیستی از طرق مختلف خود را در «مجموعه» دروس و آموزه‌ها و برخی گزاره‌ها و احکام این «علوم»، جان و ساری می‌نماید و به تدریج و به طور مستمر و ناخودآگاه در طی یک دروه آموزشی به مخاطبین (دانشجویان) منتقل می‌گردد. به منظور رهایی از آفات و عوارض پیش گفته و مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن در محور «تهاجم فرهنگی - آکادمیک»، کار

اصلی و مهم همانا حرکت در مسیر ایجاد تحول در نظام آموزشی دانشگاهی علوم انسانی مدرن است. یکی از اهداف مهم انقلاب فرهنگی، ایجاد تحول در شاکله نظام دانشگاهی کشور (از جمله نظام آموزشی علوم انسانی) بوده است. یکی از محورهای مؤثر در پیشبرد چنین هدفی، انجام بازنگری در منابع و متون و کتب درسی و تألیف و تدوین جدید آن‌ها بوده است.

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) بعد از انقلاب فرهنگی، مسأله مهم بازنگری در منابع و کتب درسی علوم انسانی دانشگاه‌ها مطرح گردید و به منظور پیشبرد این امر، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) تأسیس شد. خود «سمت» در بخش آغازین کتب منتشره‌اش، ذیل عنوان «سخن "سمت"»، چنین می‌آورد:

«یکی از اهداف مهم انقلاب فرهنگی، ایجاد دگرگونی اساسی در دروس علوم انسانی دانشگاه‌ها بوده است و این امر؛ مستلزم بازنگری منابع درسی موجود و تدوین منابع مناسب و علمی معتبر و مستند با در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبانی و روش‌هاست. ستاد انقلاب فرهنگی در این زمینه گام‌هایی برداشته است، اما اهمیت موضوع اقتضا می‌کرد که سازمانی مخصوص این کار تأسیس شود و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۶۳/۱۲/۷ تأسیس «سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها» را که به اختصار «سمت» نامیده می‌شود، تصویب کرد. بنابراین هدف سازمان این است که با مستمداً از عنایت خداوند و همت و همکاری دانشمندان و استادان متعهد و دلسوز، به مطالعات و تحقیقات لازم بپردازد و در هر کدام از رشته‌های علوم انسانی به تألیف و ترجمه منابع درسی اصلی، فرعی و جنبی اقدام کند.»

بنا به استناد آن چه خود «سمت» می گوید، این سازمان تأسیس شده است تا در چارچوب اهداف انقلاب فرهنگی، اقدام به «بازنگری منابع درسی موجود و تدوین منابع مبنایی و علمی و معتبر و مستند با در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبنایی و مسائل این علوم» نماید.

هدف «سمت»، هدفی مبارک و ارزشمند است و به روشنی دیده آن تصریح گردیده است. در واقع سمت به دنبال آن است که کتب و منابع درسی دانشگاهی در رشته های علوم انسانی را بازنگری و بازنویسی نماید. این منابع در عین «علمی و معتبر و مستند» بودن، مبتنی بر «در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبنایی و مسائل این علوم» باشند. بنابراین مجموعه تولیدی سمت (کتب منتشره توسط آن به ویژه کتب تألیفی منتشره) باید فارغ و رها از آلودگی به پیرایه ها و مضامین سکولاریستی، سوسیالیستی - روشنفکرانه و فارغ از هر نوع تبلیغ ایدئولوژی ها و مضامین امانیستی باشند.

ضمن ارج نهادن به کوشش و زحمات مسئولان محترم سمت و تقدیر از این که کتب متشره آن ها در موضوعات و مباحث فلسفه اسلامی، فقه و کلام اسلامی و برخی رشته های دیگر تماماً مفید و مناسب و متناسب با اهداف و مأموریت سمت است، معتقدیم که برخی کتب سمت در حوزه های «زبان و ادبیات فارسی»، «تاریخ»، «علوم سیاسی»، «بین الملل»، و «هنر» به لحاظ محتوا و سمت و سو و جهت فکری حاکم بر آن ها متأسفانه مبتنی بر اهداف سمت نبوده و ضمن فاصله گرفتن از اهداف ارزشمند سابق الذکر، با کمال تأسف مروج رویکردهای لیبرالیستی و

آراء اومانیستی و دیدگاه‌های غلط غرب‌زده در حوزه مباحث تاریخی، علوم سیاسی و ادبی اند. نکته نگران کننده این است که تعداد عناوین آثار این گونه (به ویژه در رشته‌های علوم سیاسی، ادبیات، تاریخ، بین‌الملل) متأسفانه پُر شمار است و انتشار آثاری با درون‌مایه‌های مروج مدرنیسم و یا از نویسندگان روشن‌فکرو سکولار- لیبرالیست، گویی در برخی گروه‌های سمت، حالت جریان مستمر پیدا کرده است و دیگر نمی‌توان ظهور و بروز آن‌ها را محصول یک اشتباه و یا سهو و خطای فردی و از این قبیل دانست. به نظر می‌رسد در گروه‌های آموزشی «زبان و ادب فارسی»، «علوم سیاسی»، «تاریخ»، «بین‌الملل» نگرش و جریان فکری ای حاکم است که حسابات چندانی نسبت به مرزبندی با روشنفکری سکولار، لیبرالیسم، آراء مروج ناسیونالیسم باستان‌گرا و نظایر این‌ها ندارد. البته متأسفانه علائم نگران‌کننده‌ای از برخی تولیدات گروه‌های «هنر»، «زبان و ادبیات فرانسه» نیز به چشم می‌خورد، اما ما بررسی خود را فعلاً صرفاً محدود به گروه «زبان و ادب فارسی» نموده‌ایم و بررسی «زبان و ادب فارسی» و «تاریخ» و... را به دفترهای بعدی موکول می‌نماییم. (ان شاء الله) چون این بررسی یک پژوهش مقدماتی و در حد یک اعلام خطر و «هشدار» است، از انبوه آثار و تولیدات گروه‌های «سابق الذکر» صرفاً به بررسی چند نمونه به مصداق «مُشت نشانه» حدار، بسنده می‌نماییم. ان شاء الله در آینده اگر نهادهای ذیربط و مسئولان مربوطه در پی این اعلام خطر، احساس نیاز کردند، با فراهم آمدن امکانات و حمایت‌های لازمه مختلف می‌توان بررسی جامعی را در خصوص همه آثار این مجموعه به انجام رساند.